

стояние инновационной сферы региона и является исходным моментом для реализации механизмов стимулирования трансфера.

Однако не все инструменты механизмов стимулирования трансфера РНТД в силу глобальности задач доступны для использования на уровне региона, и для их эффективной реализации необходимы рычаги государственной власти. Тем не менее, региональное осуществление многих из них имеет главенствующее значение, позволяя учитывать инновационный и социально-экономический потенциал региона в организации процессов коммерциализации результатов научно-технической деятельности.

1. Дагаев А. Передача технологий из государственного сектора в промышленность как инструмент государственной инновационной политики // Проблемы теории и практики управления. – 1999. – №5. – С.17-25.

2. Соловйов В.П. Проблеми формування та оптимізації організаційного механізму трансферу технологій // Наука та наукознавство. – 2001. – №1. – С.27-38.

3. Шпак А.П. Передача технологій в Україні: ситуація і проблеми // Наука та наукознавство. – 2000. – №1-2. – С.13-27.

4. Економічна оцінка державних пріоритетів технологічного розвитку / За ред. Ю.М.Бажала. – К.: Ін-т екон. прогноз., 2002. – 235 с.

5. Соловьев В.П. Инновационная деятельность как системный процесс в конкурентной экономике (синергетические эффекты инноваций). – К.: Феникс, 2004. – 308 с.

6. Інноваційний розвиток економіки: модель, система управління, державна політика / За ред. д-ра екон. наук, проф. Л.Федулової. – К.: Основа, 2005. – 466 с.

7. Йохна М., Стадник В. Економіка і організація інноваційної діяльності. – К.: Вид. центр «Академія», 2005. – 400 с.

8. Гесць В., Семиноженко В. Інноваційні перспективи України: Монографія. – Х.: Константа, 2006. – 272 с.

9. Україна у вимірі економіки знань / За ред. акад. НАН України В.М.Гейця. – К.: Основа, 2006. – 592 с.

10. Чухно А.А. Твори: у 3-х т. Т.2: Інформаційна постіндустріальна економіка: теорія і практика. – К., 2007. – 712 с.

Получено 30.09.2010

УДК 332.834

М.С.ПРОХОРОВА

Харківська національна академія міського господарства

ПЕРСПЕКТИВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ РЕКРЕАЦІЙНИХ КОМПЛЕКСІВ РЕГІОНУ

Проаналізовано особливості діяльності рекреаційних комплексів регіону. В контексті Генерального плану розвитку міста Харкова до 2026 р. визначено напрямки гармонізації діяльності рекреаційних комплексів як об'єктів інфраструктури міста. Особливу увагу приділено внутрішнім чинникам, що відображають можливості рекреаційних комплексів.

Проанализированы особенности деятельности рекреационных комплексов регио-

на. В контексте Генерального плана развития города Харькова до 2026 г. определены направления гармонизации деятельности рекреационных комплексов как объектов инфраструктуры города. Особое внимание уделено внутренним факторам, отражающим возможности рекреационных комплексов.

The paper analyzes the characteristics of the recreational facilities in the region. In the context of the general development plan for the city of Kharkov for 2026 areas of harmonization of the activities of recreational facilities as the infrastructure objects of the city are defined,. Particular attention is paid to domestic factors that reflect the possibility of recreational facilities.

Ключові слова: гармонізація, рекреаційний комплекс, стратегія, регулюючі ринкові засоби, підприємництво.

Складність проблем гармонізації рекреаційних комплексів регіону обумовлює необхідність розробки економічної стратегії розвитку. Ділова активності рекреаційних комплексів сприяє виконанню генеральних стратегічних рішень, що видно на прикладі м.Харкова. Місто Харків, що є культурним та економічним центром Харківського регіону, являє собою об'єкт, зміни стану якого відображаються на всьому регіоні та в значній мірі мають вплив на становище держави.

Генеральний план розвитку м.Харкова до 2026 р. підкреслює необхідність стимулювання розвитку рекреаційних комплексів, а саме збільшення кількості рекреаційних комплексів, як приватної, так і державної форми власності. Кожен регіон потребує розробки інформаційної системи, що дозволить спеціалістам визначати ефективність обраного плану розвитку, проводити оцінку перспективності окремих дій зі стимулювання рекреаційної діяльності на його території. Така робота повинна базуватись на статистичній інформації та геоінформаційних даних для комплексної оцінки та об'єктивності прийняття рішень з регіонального розвитку. З позиції розвитку регіону всі заходи, запропоновані до втілення, вимагають експертної оцінки за сучасними технологіями.

Метою статті визначено необхідність, теоретична і практична значимість методичних проблем функціонування рекреаційних комплексів та визначення їх впливу на економіку регіону.

Дослідженням проблем підвищення ефективності функціонування господарських та рекреаційних комплексів регіону присвячено наукові роботи вітчизняних і зарубіжних вчених: Бубенко П.Т., Бабаєва В.М., Герасимчук З.В., Жук М.В., Мармуль Л.О., Сарапіна О.А., Стеченко Д.М., Чернюк Л.Г., Черчик Л.М., Карла Хендерсон, Трайб Джон [1-5, 9-11] та ін.

Звертаючись до такого явища ринкового середовища, як конкуренція, відмітимо, що результатом розвитку та підтримки конкуренції у рекреаційній сфері буде підвищення ефективності функціонування

рекреаційних комплексів, зниження витрат на їх утримання, можливість проведення своєчасної модернізації, підвищення якості послуг. Метою всіх цих заходів є створення основи для прибуткового функціонування рекреаційних комплексів за умови дотримання балансу ціна-якість-рівень цін на послугу.

Метою розвитку рекреаційного комплексу є задоволення споживачів – мешканців регіону та приїжджих у якісних рекреаційних послугах. Це сприяння гармонійному розвитку особистості через змістовне проведення дозвілля, зняття соціальної напруги, підвищення зайнятості в регіоні, соціальних стандартів життя, рост ВВП регіону.

Розвиток рекреаційних комплексів регіону повинен здійснюватись за законами стабілізації та дотримання золотой середини. Розглядаючи місто як складну систему, на базі якої вони функціонують, систематизуємо основні регулюючі інструменти (принципи), що сприяють стабілізації їх розвитку.

Регулюючі засоби:

- містопланування;
- умови навколишнього середовища (навантаження на середовище);
- закони та регулюючі акти;
- закони та постанови, що діють в зонах спеціального призначення.

Ринкові засоби:

- правоналежність;
- податкове поле, субсидії, інвестиції, гранти;
- ситуація на біржі;
- умови кредитування банку, ставки обміну валют тощо;
- вартість матеріалів/засобів для забезпечення роботи рекреаційного комплексу (таблиця).

Критерії ефективності стратегії розвитку рекреаційних комплексів регіону

1	2
Для населення	<ul style="list-style-type: none"> – підвищення якості послуг рекреаційних комплексів, стабільність їх вартості, відсутність завищеної тарифікації, доступність послуг для різних прошарків суспільства – соціальна підтримка малозабезпечених верств населення – стимулювання рекреаційної діяльності та змістовного проведення дозвілля серед населення регіону – підвищення соціальних стандартів проживання
Для бюджету та регіональних підрозділів управлінь	<ul style="list-style-type: none"> – забезпечення додаткових надходжень – оптимізація роботи сектору дозвілля, розваг та спорту в регіоні – формування прозорої системи підтримки підприємництва

1	2
Для рекреаційних комплексів	<ul style="list-style-type: none"> – стимулювання розвитку через зменшення податкового тиску, переформування цінової політики та примусове самофінансування – створення єдиної маркетингової політики та глобальної програми дій з просування регіонального рекреаційного продукту – підвищення внутрішньої конкурентоспроможності підприємств – формування потоку споживачів рекреаційних послуг з-за меж регіону

Оцінка ефективності впроваджених рішень, спрямованих на розвиток рекреаційних комплексів, проводиться на трьох рівнях місцевого значення – бюджеті регіону, його населенні та діяльності рекреаційних комплексів.

Розглядаючи державне стимулювання розвитку рекреаційних комплексів з наданням податкових пільг, зауважимо на факт, виділений О.В.Ульяницькою [8], що „поряд із законодавчими і адміністративними чинниками, мають місце надмірне втручання владних структур у діяльність суб’єктів недержавних форм власності, нестабільна та обтяжлива система оподаткування, неврегульованість питань фінансування і кредитування, зокрема мікрокредитування малого бізнесу”.

Нажаль, практика свідчить, що підприємства, ухиляючись від сплати податків, намагаються користуватись „білими плямами” податкового законодавства, що призводить до „тінізації” та приховування частини їх доходу. Надання послуг, ресторанне господарство та дрібнооптова торгівля, за оцінками експертів, належить до сектору з найбільшим рівнем тінізації доходів. Тобто надання податкових пільг, що пропонуються нами, вимагатиме критичної оцінки діяльності підприємств, взяття під контроль їх діяльності на час надання пільгового кредиту. Ефективним, на нашу думку, є надання кредиту, зменшення пільгового тиску. Надання податкових пільг рекреаційним комплексам за умови, що частина доходу спрямовується на саморозвиток підприємства. Окрім того необхідна система визначення величини пільг залежно від рівня доходності рекреаційного комплексу. Таким чином підприємством буде збережено статус „пільгового”, зменшено ризик „тінізації” доходу, а частина прибутку примусово спрямується на розвиток самого підприємства. Це стимулює розвиток рекреаційних комплексів, оновлення їх основних фондів, матеріальної бази, збільшення кількості зайнятого населення і його кваліфікації, спектру та якості надаваних послуг тощо [6, 7].

Таким чином, в результаті виконаних досліджень встановлено, що завдяки створенню нових та стимулюванню розвитку існуючих рекреаційних комплексів досягаються цілі, які відповідають пріоритетам розвитку міста та регіону. З огляду на перспективне збільшення кількості міського населення потрібно ефективно використовувати земельні та територіальні ресурси, підвищувати комфортність міста для проживання. Соціальний аспект розвитку міста передбачає побудову системи комплексного надання рекреаційних послуг і прилеглих галузей послуг та обслуговування. Населення регіону та міста, таким чином, забезпечують установами для змістовного проведення дозвілля. З економічної точки зору головним є формування середовища для розвитку малого та середнього бізнесу та підприємництва в рамках регіону.

1.Бабаєв В.М. Адміністративно-територіальний устрій та сталий розвиток регіону (концептуальні основи та методологія) [монографія] / В.М.Бабаєв, Л.Л.Товажнянський та ін. – Харків: НТУ «ХПІ», 2006. – 316 с.

2.Бубенко П.Т. Регіональні аспекти інноваційного розвитку [монографія] / П.Т.Бубенко. – Харків: НТУ «ХПІ», 2002. – 316 с.

3.Герасимчук З.В., Глядіна М.В. Регіональна політика розвитку рекреаційної сфери: механізм формування та реалізації: Монографія. – Луцьк: Надстир'я, 2006. – 164 с.

4.Жук М.В. Розміщення продуктивних сил і економіка регіонів України: [підручник] / М.В.Жук, В.П.Круль. – К.: Кондор, 2006. – 296 с.

5.Мармуль Л.О., Сарапіна О.А. Організаційно-економічний механізм функціонування туристично-рекреаційних підприємств: Монографія. – К.: ННЦ ІАЕ, 2006. – 182 с.

6.Прохорова М.С. Прогноз розвитку рекреаційних комплексів регіону в умовах активізації економіки / М.С.Прохорова // Вісн. Нац. техн. ун-ту "Харківський політехнічний інститут", : Зб. наук. праць. Тематичний випуск: Технічний прогрес і ефективність виробництва. – 2010. – № 5. – С.108–112.

7.Прохорова М. С. Функціонування рекреаційних комплексів як стабілізуючий фактор регіонального розвитку / М.С.Прохорова // Матеріали II міжнар. наук.-практ. конф. вчених, студентів та практиків «Стратегія інноваційного розвитку економіки і соціальної сфери України». – Донецьк, 2010. – С.142–147.

8.Ульяницька О.В. Удосконалення управління підприємствами малого бізнесу в регіоні: Автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.06.01 "Економіка підприємства і організація виробництва" / О.В.Ульяницька; Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля. – Луганськ, 2004. – 19 с.

9.Черчик Л. М. Маркетинг рекреаційних територій як інструмент становлення, розвитку та регулювання ринку рекреаційних ресурсів / Л.М.Черчик // Актуальні проблеми економіки. – 2006. – № 1. – С. 95-103.

10.Tribe J. The economics of Recreation, Leisure and Tourism. Third edition, 2005.

11.Karla A. Henderson M. Deborah Bialeschki and others. Introduction to recreation and leisure services. Venture Publishing, State College, Pennsylvania Inc., 2001.

Отримано 30.09.2010